

alakítás költségeit négy éven át 15%-os évi, illetőleg 7.5%-os félévi részletekben levonni.

**Hitelrögzítő egyezmény.** A Magyar Nemzeti Bank (az alábbiakban: M. N. B.), amelyet az 1924: V. t.-c. létesített, a törvény és rendeletek által statuált jogkörében a kötött valuta és devizagazdálkodás életbelépte óta jogszabály erejével bíró különböző egyezményeket létesített a külföldi államok szemköztes nemzeti bankjaival, illetve hitelezői érdekeltségével, mint hitelrögzítő, kliring, és kompenzációs egyezményeket.

A hitelrögzítő egyezményeket a M. N. B. a devizagazdálkodás valutáris szempontjainak és az ország telejsítőképességének figyelembevételével kötötte az angol, amerikai és svájci bankhitelezők bizottságával. Ezidőszert az 1934. április 4. napján kötött negyedik egyezmény van érvényben, amelyben a svájci bankhitelezők mint szerződések nem szerepelnek. Ezen egyezmények jelentősége mindazonáltal túlnő a két, illetve háromoldalúság keretein, mert mindegyik egyezmény kimondta (a negyedik is 9. és 17/b. pontjaiban), hogy rendeleteink nem fognak különbséget tenni a magyar adósok bárhol létező külföldi hitelezői között a velük szemben fennálló kötelezettségeknek külföldi fizetési eszközben vagy pengőben való megfizetése tekintetében, és hogy nem fognak előnyben részesíteni bármely más állambeli hitelezőt fedezet vagy egyéb biztosíték felajánlása vagy nyújtása útján.

A hitelrögzítő egyezmények hatálya alá az ezen egyezmények létrejöttének napjáig, vagyis 1934. április 4-ig létesített ügyletekből eredő azok a bankhitelek (elfogadvány, készpénz, stb. hitelek) esnek, amelyekben hitelezőként valamely külföldi pénzügyintézet, vagy bankár-cég, kereskedelmi vagy ipari cég szerepel magyar adóssal szemben, feltéve, hogy külföldi bankhitelező 1934. április 30-ig értesítette adósát arról, hogy ezen egyezménynek alávetette magát.

Az egyezmények szerint a „magyar adós” kifejezés nem foglalja magában a magyar adós külföldi fiókját vagy leányvállalatát. Erészben tehát az egyezmény ugyanolyan értelemben rendelkezik, mint a külfölddel való fizetési forgalom ellenőrzése és szabályozása tárgyában kelt 4500/1931. M. E. sz. r. 4. §-a. Az egyezmény mindazonáltal egy érdekes kivételt is tesz a szabály alól. Kimondja ugyanis, hogy ha a hitelnyújtásnak időpontjában a hitelügyletben érdekelt valamennyi fél tisztában volt azzal, hogy bár a hitelt *formailag a külföldi fiók* illetve leányvállalat vette igénybe, ez azonban tényleg arra szolgált, hogy a magyarországi főintézet illetve az anyaintézet szükségleteit fedezze: ez esetben a magyar adós külföldi fiókja magyar adósnak tekintendő. Sőt érdekes értelmezési szabályt is állít fel idevonatkozóan, amikor kimondja, hogy a fenti körülményt — vagyis a hitelnek a főintézet által történt igénybevételét — kétségtelenül bizonyítja az, hogy a hitel megszerzésére irányuló tárgyalásokat a ma-

gyar főintézet, illetve anyaintézet vezette. Az ily hitelek minden tekintetben az illető magyar főintézet illetve anyavállalat részére nyújtott hiteleként kezelendők.

Az egyezmény vezértétele, hogy a hatálya alá eső hitelek az egyezmény tartamára meghosszabbíthatnak. Az ezeken alapuló tartozások az egyezmény tartama alatt a M. N. B. engedélye mellett visszafizethetők ugyan, de csakis akkor, ha az adós, vagy belföldi más személy a külföldi hitelezőtől azonos rendeltetésű és összegű új hitelt kap (innen a „hitelrögzítő” megjelölés).

Egyébként azonban minden egyezményes külföldi hitelező jogosult (de nem köteles) bármely magyar adósától 1934. október 1. napja előtt a részére nyújtott hitel 5%-ának, a kamatoknak és jutalékoknak pengőben való visszafizetését igényelni. Minden ekként visszafizetett összeg az illető hitelező belföldi zárolt számlájára irandó.

Bármely magyar adós kereskedelmi vagy iparvállalat (bank azonban nem!) az említett 5% tőke visszafizetésén kívül további fizetést teljesíthet pengőben az ilyen pengőben való fizetést elfogadni hajlandó külföldi bankhitelező részére a M. N. B. engedélye mellett, feltéve, hogy az illető magyar adós aránylagosan teljesít fizetést minden egyes külföldi bankhitelezője részére.

A külföldi bankhitelezők azokat a pengőösszegeket, amelyek számlájukra ekként befizetést nyertek, a következőképpen használhatják fel: a) Magyarországi ingatlanra bekebelezett, pengőben visszafizetendő jelzálogkölcsönök nyújtására, b) belföldi részvények, záloglevelek, kötvények és bármely más értékpapírok vásárlására, c) belföldi ingatlanok, gyártelepek, üzemek stb. vásárlására, d) pengőben folyósított hitelek nyújtására belföldi pénzügyintézet, kereskedelmi vagy ipari cég részére, e) a M. N. B. által esetenként megengedett egyéb célra, mint külföldről érkező utasok tartózkodási költségeire, a hitelezők által kijelölt belföldi személyek létfenntartására, a hitelezőnek belföldön felmerülő üzleti költségeire (ideértve az alkalmazottak illetményeit, a megbízottak díját stb.).

Ha a hitelező az 5%-os tőketörlesztés vagy a rendkívüli tőkevisszafizetés fejében javára befolyt összegeket a M. N. B. engedélyével a befizetéstől számított 30 nap alatt az imént felsorolt célok valamelyikére nem használja fel (nem fektette be), a M. N. B. a külföldi bankhitelező számlájára befizetett összeget felmondáshoz kötött betétnek tekintheti, amelyet a hitelező csak a felmondás közlésétől számított két hónap elteltével használhat fel.

A hitelviszony tartamára az egyezmény, amennyire csak lehetséges, biztosítékot kíván juttatni a külföldi bankhitelezőknek. Ezért ki mondja, hogy a magyar bankok, amennyiben ez a fennálló bankgyakorlat szerint szokásos, a lehetőségig kötelesek zálogjogot szerezni az adósnak a hitelművelet alapjául szolgáló áruján vagy más értékein. E biztosítékszerzés kérdésében a Pénzügyintézeti Központ a külföldi bankhitelezők bizalmi személyeként működik közre.

... Az egyezményből eredő bármely jogvita választott bíróság elé tartozik, amelynek két tagja közül egyet a Külföldi Hitelek Országos Bizottsága, egyet pedig a vitában érdekelt bankot vagy bankokat képviselő Külföldi Bankbizottság jelöl ki.

Az egyezmény 1935. április hó 1-ig marad érvényben, hacsak azt az illető Külföldi Bankbizottságok legalább 20 nappal előbb nem mondják fel 1934. november 1. napjára.

*Dr. B. I.*

**A Kúria 62. és 63. számú jogegységi döntvénye.** A Kúria 62. számú jogegységi döntvénye kimondja, hogy „törvényes késedelmi kamat (1881: LX. t.-c. 43. §.) a teljesítési idő lejártától kezdve a perköltség után is jár, ha a felet a perköltség fizetésére ítélet vagy bírói egyesség kötelezi”.

A Kúria 63. számú jogegységi döntvénye szerint „a bíróság be-látásától függ, hogy azt a felet, aki a tárgyalás előkészítésére vonatkozó kötelességét elmulasztja, vagy elkésve teljesíti s ezzel a tárgyalás elhalasztására okot ad, az okozott költségben nyomban végzéssel elmarasztalja-e, vagy az ekként okozott költség megtérítése tárgyában az intézkedést a végítéletre (véghatározatra) tartja fenn”.

Mivel a két jogegységi kérdésről már a Polgári Jog áprilisi számában a döntés előtt irtunk és úgy a döntés, mint az indokolás lényegében megfelel ott kifejtett álláspontunknak, a döntvény indokait részletesen nem ismertetjük, csak örömmünket fejezzük ki, hogy a 62. számú döntés a költségek után járó kamat kérdését legalább részben orvosolja.

**Sz—i.**

**A házkezelői intézmény az új lakbérleti szabályrendelet-tervezetben.** Az új fővárosi lakbér szabályrendelet-tervezet 56. §-a foglalkozik a házkezelő jogkörével. Ez a §. a most érvényben lévő szabályrendelettel szemben tágitja a házkezelő jogkörét. Az eddigi szabályrendelet szerint is megillette a házkezelőt az egyszerű képviseleti jog, az új tervezet azonban kifejezetten megmondja, hogy „a házkezelő (házgondnok) jogosult a bérbeadót az ingatlan kezeléséből eredő ügyekben bíróság vagy más hatóság előtt képviselni.” A házkezelőnek a bíróság és hatóság előtti képviseleti joga ezideig vitás volt. Az új szabályrendelet azonban a házkezelőt messzemenő jogkörrel ruhazza fel, hisz a fentiekben felül még „...házkezeléssel járó minden jognyilatkozatot, jogi cselekményt és intézkedést jogosult megtenni”. Nyilvánvalóan a szabályrendelet nem óhajtja hatályon kívül helyezni a Pp.-ét, így a fenti jogosítvány csak ezer pengő értékhatáron belül értendő, illetőleg csak ezen értékhatáron belül járhat el személyesen, ezen felül órá is kötelező az ügyvédi képviselet.

Ha azonban azt keressük, hogy ezen ügyvédi kvalifikációja a házkezelőnek, minő cautiálákhoz van kötve, úgy kielégítő feleletet nem kapunk. Mindenki lehet házkezelő. Ez annál feltűnőbb, mert a tervezet, szemben a fennálló 2222/1931. M. E. számú rendelettel, a házfelügyelői állás elnyerését kvalifikációkhoz köti, és a törvényhatósági tárgyalás során ezt kiterjesztették a segédházfelügyelőkre is. Jövőben csak az lehet házmester, aki magyar állampolgár, aki önjogú, aki magyarul beszélni és írni tud, és aki meghatározott bűncselekményekért öt éven belül egy évnél hosszabb ideig büntetve nem volt. Ezen újítást szépen indokolta meg Liber alpolgármester a törvényhatóság gyűlésén: „Elutasíthatatlan követelmény tehát elsősorban az, hogy a házfelügyelők és segédházfelügyelők erkölcsi szempontból kifogás alá ne essenek. A mai helyzet érészben tarthatatlan, mert hiszen a háztulajdonos semmi irányban korlátozva nincs, hogy kit alkalmazzon házfelügyelőként, illetőleg segédházfelügyelőként. A mai helyzet